

ก้าวข้ามความรุนแรง

แนวทางการดำเนินงานของศูนย์พึงได้ (OSCC)
โรงพยาบาลปทุมธานี

สารบัญ

- 1 ความเป็นมา**
- 2 คุณเรื่องงาน OSCC กับบุคลากรโรงพยาบาลปทุมธานี**
- 8 เสียงจากภาคี ที่ร่วมปฏิบัติงาน กับศูนย์ OSCC โรงพยาบาลปทุมธานี**
- 10 แนวทางการประสานงาน สหวชาชีพของศูนย์ OSCC โรงพยาบาลปทุมธานี**
- 12 แนวทางการประสานงาน เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพ ผู้ถูกกระทำความรุนแรง**
- 19 การคัดกรองและกำหนด แนวทางช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ ที่ใช้สารเสพติด**
- 22 ความเข้าใจความรุนแรง ในชีวิตคู่**
- 23 วงจรความรุนแรงในชีวิตคู่**
- 24 กำเนิดบหน่วยงาน สหวชาชีพของ จังหวัดปทุมธานี**

ความเป็นมา

ศูนย์พึงได้ หรือ OSCC (One-Stop Crisis Center) โรงพยาบาลปทุมธานี ก่อตั้งขึ้นเมื่อ 27 กันยายน 2545 นับเป็นหนึ่งในโรงพยาบาลนำร่องที่มีการเปิดศูนย์ดังกล่าวขึ้นตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ศูนย์พึงได้ สังกัดอยู่ภายใต้กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ มีคณะกรรมการศูนย์พึงได้ประจำโรงพยาบาลเป็นกลไก รองรับการทำงาน กรรมการประกอบด้วยผู้แทนหัวหน้าเด็กและหัวหน้าแผนกทุกแผนกในโรงพยาบาล มีผู้อำนวยการโรงพยาบาลเป็นประธาน เน้นการให้บริการแก่เด็ก ศตรี บุคคลในครอบครัว ผู้พิการ ผู้สูงอายุ บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ หญิงตั้งครรภ์ไม่พร้อม และหญิงตั้งครรภ์ที่ใช้สารเสพติด

ศูนย์พึงได้โรงพยาบาลปทุมธานีมีแนวทางการทำงานแบบ “ทีมสาขาวิชาชีพ” (Multi - disciplinary Team) ที่ครอบคลุมทั้งด้านการแพทย์และสาธารณสุข สังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม โดยจัดบริการด้านต่าง ๆ แก่ผู้ประสบปัญหาความรุนแรงแบบครบวงจร ณ จุดเดียว (One - Stop Services) เน้นให้ผู้รับบริการได้รับความสะดวก ปลอดภัย ผ่อนคลาย ไว้วางใจ และรักษาความลับของผู้ใช้บริการ

ศูนย์พึงได้โรงพยาบาลปทุมธานีให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานสาขาวิชาชีพด้านอื่น ๆ ในระดับจังหวัด ได้แก่ ด้านสวัสดิการสังคม ประสานงานกับบ้านพักเด็กและครอบครัว และศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการทำความรุนแรงในครอบครัว ภายใต้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ด้านกระบวนการยุติธรรม ประสานงานกับตำรวจ อัยการ และศาลเยาวชนและครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานตามแนวทาง บันทึกช้อตกลงความร่วมมือ เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินกระบวนการยุติธรรมด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข และศูนย์พึงได้ยังมีการประสานงานกับหน่วยงานระดับท้องถิ่นด้วย

นอกจากนี้ ศูนย์พึงได้โรงพยาบาลปทุมธานียังทำงานเชิงรุกโดยการสร้างความเข้าใจเรื่องปัญหาความรุนแรงและแนวทางการป้องกัน เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาให้กับหน่วยงานสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานการศึกษา หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานีอย่างต่อเนื่อง และยังเป็นสถานที่สำหรับการศึกษาดูงานการให้บริการแก่ไขปัญหาความรุนแรงสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

คุยเรื่องงาน OSCC กับบุคลากร โรงพยาบาลปทุมธานี

ดร.กัตกร แสงแก้ว
หัวหน้ากลุ่มงานสังคมสงเคราะห์การแพทย์
ศูนย์พิ่งได้ (OSCC) โรงพยาบาลปทุมธานี

โรงพยาบาลปทุมธานีมีกระบวนการคัดกรองผู้ประสบปัญหาความรุนแรง และการประสานงานภายในโรงพยาบาลอย่างไร

ที่โรงพยาบาลปทุมธานี ทั้ง OPD (ผู้ป่วยนอก) IPD (ผู้ป่วยใน) ER (ฉุกเฉิน) รวมถึงประชาสัมพันธ์ รักษาความปลอดภัย เวรเปล ทุกแผนกต้องรู้ข้อมูลเชิงงานของ OSCC เขารู้หมดว่า OSCC ให้บริการอะไร ในการคัดกรอง แผนกต่าง ๆ ของโรงพยาบาลจะส่งข้อมูลเคลสเข้ามาที่ OSCC ซึ่งหน้างานต่าง ๆ ที่เจอคนไข้หรือตรวจรักษาเข้าจะไม่มีเวลาคัดกรองมาก ดังนั้น ปัญหาใหญ่ที่ดูแลวน返่าจะใช้ หรือแค่ส่งสัญญาณไม่แน่ใจ ก็ขอให้รายงานเข้ามา แล้ว OSCC จะทำหน้าที่ค้นหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และประเมินสภาพปัญหา ถ้าใช้เราเก็บข้อมูล ถ้าไม่ใช่เก็บไป ไม่ใช้เรียล

การประสานส่งต่อภัยแบบนี้ ทำให้ทุกคนได้เรียนรู้ ทุกแผนกมีความไวในการสังเกตและคัดกรองปัญหามากขึ้น เพราะคนไข้บางรายอาจไม่มีความบาดเจ็บที่ชัดเจน หรือมาโรงพยาบาลด้วยสาเหตุความเจ็บป่วยตามอาการของโรค ดังนั้น เราจะไม่ได้ดูแค่ความบาดเจ็บทางร่างกาย แต่ดูด้านจิตใจและสังคม รวมถึงสัมพันธภาพในครอบครัวด้วย เช่น นอนโรงพยาบาลแต่ไม่มีใครมาเยี่ยม เหรือมาโรงพยาบาลซักกว่าปกติมาก หรือมีปัญหาความสัมพันธ์กับคนดูแลในระหว่างที่อยู่โรงพยาบาล ถ้าเจอแบบนี้ก็ส่งมา OSCC ได้แล้ว

การประสานงานหลังจากนี้ OSCC เราจะบันทึกว่าผู้ป่วยรายนี้เราพบปัญหาอะไร เราจะมีขั้นตอนดำเนินการแบบไหน ถ้าเป็นเคสที่ต้องทำงานต่อเนื่องกับวอร์ดที่ส่งมา เราจะยกหูโทรศัพท์คุยกายละเอียดและระบุว่าเราจะขอความร่วมมือจากหมออพยาบาลแบบไหน จะมีใครเข้ามาดำเนินการต่อจากเราบ้าง ทั้งนี้อย่างงานภายในและภายนอก

พอทำแบบนี้ แผนกต่าง ๆ ก็ได้เรียนรู้การปฏิบัติงานจากเรา เช้ารู้สึกมั่นใจ สนับสนุน เพราะมีระบบส่งต่อที่เป็นทางการ เข้าไม่ได้ทำหน้าที่แค่รับเคลส แต่มีส่วนทำให้เคลสได้รับความช่วยเหลือ ถ้าเคลสไหนช่วยแล้วเกิดความผิดพลาด เราจะประชุมวงเล็กกับผู้เกี่ยวข้อง พอเข้ารู้เข้าก็จะระวังมากขึ้น และปรับปัจจุบันคัดกรองของแต่ละแผนก ทำให้เกิดระบบคัดกรองผู้ประสบปัญหาที่ดีกว่า OSCC ทำอยู่หน่วยเดียว

ภาพรวมการทำงานของ OSCC โรงพยาบาลปทุมธานีเป็นอย่างไร

การทำงานของทีม oscc หนึ่ง เราก็ต้องรู้ว่ากลุ่มเป้าหมายหลักในการให้บริการคือใคร เรา มีผู้ประสบปัญหาความทุนแรงอยู่ 6 – 7 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีความต้องการเฉพาะอะไร ส่อง เราก็ต้องมีเครื่องมือในการทำงาน เช่น แบบบันทึกการให้บริการทางการแพทย์ แบบประเมินด้านสุขภาพจิตและบุคลิกภาพ แบบประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัย การใช้อุปกรณ์บันทึกเสียง การถ่ายภาพbad ผลตามหลักวิชาการ เป็นต้น ทุกคนต้องมีฐานความรู้ความเข้าใจตรงนี้

เรื่องการเก็บหลักฐาน มีการเก็บและบันทึกข้อมูลอย่างหน่วย ผู้ป่วยอาจเข้าพบหมออหลัยคน หล่ายแผนก ห้องตรวจร่างกาย สุขภาพจิต ข้อมูลจะกระจัดกระจาย OSCC จึงทำหน้าที่เป็นกลไกรับรวมรายละเอียด การตรวจจากแผนกต่าง ๆ โดยเฉพาะกรณีที่เป็นคดี แต่ในส่วนการประเมินความเสี่ยง เรายังประเมินเองค่อนข้าง เยอะ

การให้ข้อมูลแก่ผู้ประสบปัญหา เราให้ข้อมูลเหล่านี้ให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ค่อนข้างกว้างขวาง ไม่ใช่แค่ด้านสวัสดิการหรือสังคมสงเคราะห์อย่างเดียว เช่น เราให้ข้อมูลเรื่องกฎหมาย ที่พักพิง สวัสดิการสังคม การศึกษา หรือแม้แต่เรื่องยุติการตั้งครรภ์ รวมทั้งเรื่องอาชีพในบางราย ข้อมูลที่เราให้กับแต่ละคนอาจไม่เหมือนกัน เราจะดูปัญหาเฉพาะของแต่ละรายแล้วประเมินว่าเขามีความต้องการใด ข้อมูลอะไร

เราไม่ได้ทำงานเฉพาะกับผู้เสียหาย บางครั้งเราร้องขอการสนับสนุนทำด้วย ถ้าสามีหรือแฟนทำร้ายผู้หญิงแล้วยังมาเยี่ยมกัน ทางตึกจะส่งมาหาเรา ถ้าเขายื่นในสภาวะที่พูดคุยกันได้ เราจะทำความเข้าใจกับเขารื่องกฎหมาย ให้รู้ว่าเขามีมิสิทธิ์ทำร้ายคนในครอบครัว ถ้ายังทำร้ายกันอีก เราจำเป็นต้องให้หน่วยงานทางกฎหมายเข้ามายัดการ หลายคนคุยแล้วรู้เรื่อง รู้สึกผิด บางคนไม่เคยรู้เรื่องกฎหมายมาก่อน แต่ถ้าเขายุติไม่รู้เรื่อง คงความเจ้าหน้าที่ เราจะให้ดำเนินมาเช่นกอกไป และห้ามเข้าเขตโรงพยาบาล

จุดสำคัญ คือ ทุกหน่วยทำงานร่วมกันเป็นทีม ส่งต่อข้อมูลระหว่างกัน ทุกหน่วยรับรู้ว่าเราจะจัดการกับ
เคสอย่างไร จะดึงโครงเข้ามาร่วมงานร่วมกันบ้าง

ทราบว่าทางโรงพยาบาลปทุมเน้นการทำงานกับหญิงตั้งครรภ์ที่ใช้สารเสพติดด้วย

หญิงตั้งครรภ์ใช้สารเสพติดเรاجัดเป็นกลุ่มพิเศษ ต้องส่งมา OSCC ทุกราย เพราะครอบครัวลักษณะนี้มีแนวโน้มจะเกิดการทำร้ายกัน ทำร้ายเด็ก หรือทำร้ายตัวเอง เราขอเสนอแบบนี้ขึ้น กรณีแบบนี้เราจะทำงานเฉพาะกับแผนกสูตินรีเวชหรือแผนกทุمارเวชกรรม NICU หรือแผนกวิกฤติทางการณ์ แค่นี้ยังไม่พอ เราจะเพิ่มกลุ่มงานเวชกรรมสังคมซึ่งเป็นหน่วยงานด้านการรักษาพยาบาลในระดับชุมชนเข้ามาด้วย เพราะกลุ่มนี้เขามีความสัมพันธ์ที่ดีกับ รพ.สต. และรู้จักทุกครอบครัวเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของเรา รวมทั้งมีแพทย์ด้านเวชศาสตร์ครอบครัวหรือ Family Medicine ลงทำงานด้วย เราต้องดึงศักยภาพด้านต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานในโรงพยาบาล มาช่วยในการทำงานกับกลุ่มพิเศษกลุ่มนี้ จึงจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพมากขึ้น

OSCC มีแนวทางการพัฒนาศักยภาพทีมงานอย่างไร

การทำงานของ OSCC เราต้องรู้ว่ากลุ่มเป้าหมายของเรานี่เป็นใคร มีความต้องการอะไร และเรามีเครื่องมือในการทำงาน ทุกคนในทีมต้องมีฐานะตรงนี้ คนที่เข้ามามีหน้าที่ต้องได้รับการฝึก เรียนรู้การทำงานกับเราตัวต่อตัว ต้องอ่านชุดข้อมูลและแบบฟอร์มที่ใช้ในการทำงานกับเคสทั้งหมด การทำงานเคสช่วง 2 เดือนแรกจะทำเป็นคู่ ไม่ปล่อยเดียว เราเข้าไปฟังแล้วช่วยเสริม เราจะสอนว่าถ้าประสบการณ์ไม่พอต้องรายงานหัวหน้า หัวหน้าก็ต้องทำงานเคส แต่เป็นเคสที่ยาก ๆ เคสทั่วไปน้องจะทำแล้วมาสรุปให้ฟัง ทุกคนต้องเรียนรู้ทักษะการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ ต้องสื่อสารให้ชัดเจนว่าเราทำอะไรไปแล้ว และจะทำอะไรต่อ เวลาประสานหน่วยอื่นในโรงพยาบาลหรือหน่วยงานภายนอก เราต้องรู้และสื่อสารให้ชัดว่าต้องการให้เข้าทำอะไร และข้อมูลที่ต้องส่งต่อไปถึงเขามีอะไรบ้าง ทุกอย่างคือการเรียนรู้ ทำไปอย่างนี้สัก 3-6 เดือนก็เก่งแล้ว

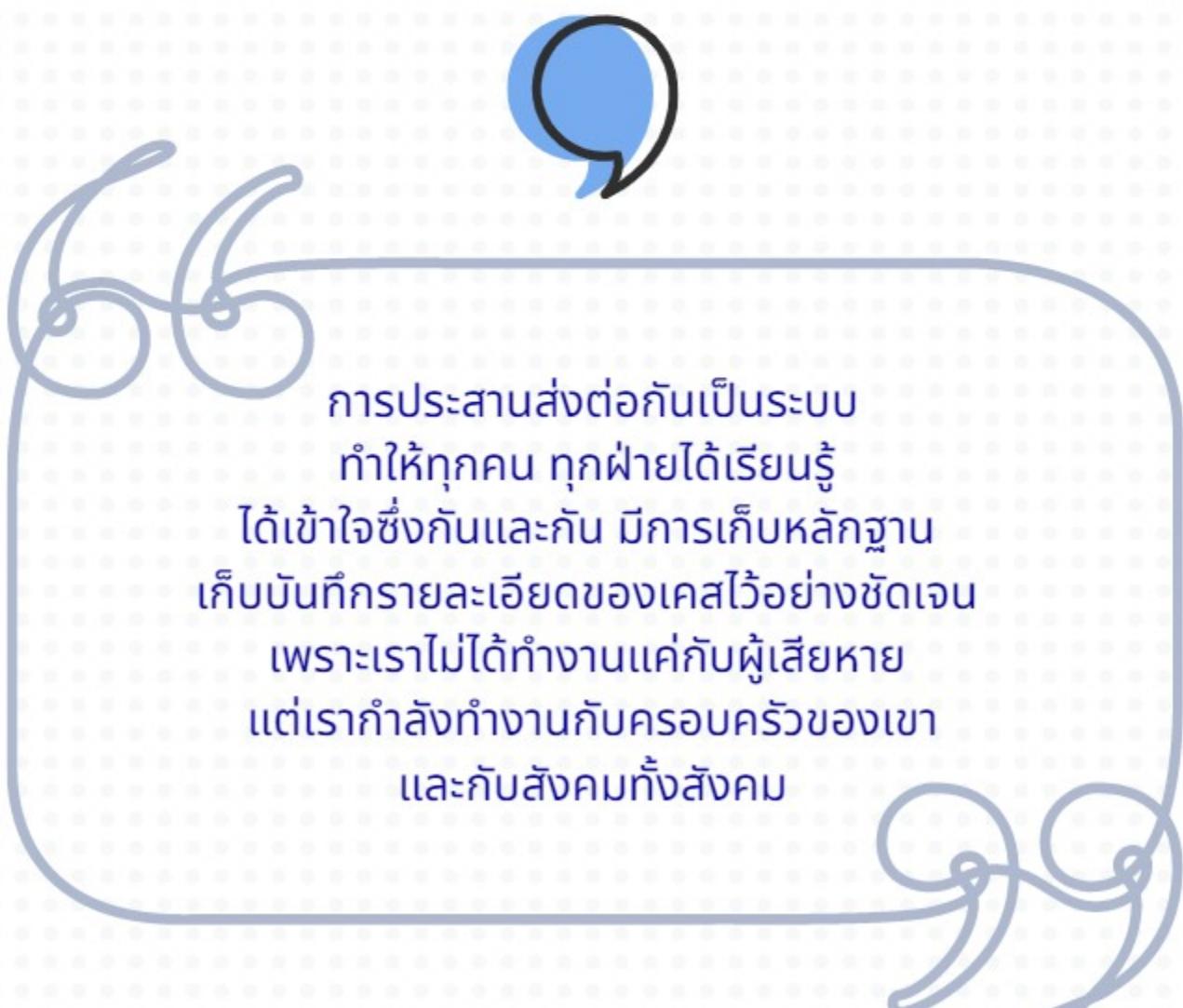
กับหน่วยอื่นในโรงพยาบาล OSCC เราจะไม่ปฏิเสธเคสที่เข้าคัดกรองส่งเข้ามา เมื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมได้แล้ว เราจะรายงานกลับไปที่หัวหน้าวอร์ด หัวหน้าตึก หรือแพทย์ แจ้งให้เขารับว่าผู้ป่วยรายนี้มีปัญหาอะไร เราช่วยอะไรไปแล้ว จะช่วยอย่างไรต่อ คนที่ส่งเคสมาก็พอใจ เพราะรู้ว่าเข้าส่งมาแล้วไม่สูญเปล่า

อีกเรื่องที่สำคัญ คือ ความสามารถในการจัดการอารมณ์ความรู้สึกของคนทำงาน งาน OSCC เป็นพลังเชิงลบค่อนข้างมาก เรารับเคสมากกว่าหนึ่งครอบครัว ต้องรับมือกับปัญหาภาระงาน แล้วยังต้องรับผลกระทบทางอารมณ์ รวมทั้งการถูกชิ่มชุ่มความเจ็บปวดที่จึงต้องดูแลตัวเองเป็น จัดการอารมณ์ของตัวเองได้ เราจึงส่งคนเข้าอบรมแนว empowerment เยอะ เพราะเราต้องการให้เจ้าหน้าที่ของเรา empower ได้ทั้งตัวเองและผู้ป่วย

งาน OSCC มีความเสี่ยงเรื่องความไม่ปลอดภัย ทางโรงพยาบาลปทุมธานีมีแนวทางการบริหารความปลอดภัยอย่างไร

หลักการบริหารความปลอดภัยในงาน OSCC มี 2 ส่วน ส่วนแรก คือ ความปลอดภัยของผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง เราต้องประเมินได้ว่าเขามีความเสี่ยงอย่างไร ถ้าผู้กระทำเป็นคนนำส่งโรงพยาบาล เขายังมีปฏิกิริยาแบบไหน ทุกแผนกที่เกี่ยวข้องจะบันทึกเรื่องนี้ก่อนส่งต่อหน่วยงานอื่น และต้องสามารถปรึกษาวิธีการจัดการปัญหานั้นได้ตลอด และยังมีเรื่องการปกปิดความลับของผู้ป่วย ถ้าผู้ป่วยไม่ต้องการให้ใครรู้ข้อมูลเราจะจัดการให้อีกส่วน คือ ความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ เรา มีคีย์การ์ด กล้องวงจรปิด ระบบรักษาความปลอดภัย มีเวรชูปเปอร์ไวเซอร์ และเรามีมาตรฐานที่วางไว้แล้วว่าหากตีกไฟน์มีปัญหาจะสามารถเรียกใครที่เกี่ยวข้องได้บ้าง อย่างที่ห้อง OSCC บางครั้งเราต้องเผชิญหน้ากับผู้กระทำการรุนแรง เวลาแบบนี้ รปภ. ต้องเตรียมพร้อม เขาจะมาเยือนกัน 3-4 คนที่หน้าห้อง หรือกรณีที่มีคนโวยวาย เราจะประสานตำรวจไว้แล้วว่าหากโรงพยาบาลโทรตาม ตัวเราต้องมาถึงภายในไม่เกิน 5 นาที

อีกเรื่องที่ต้องจัดการ คือ กรณีความรุนแรงที่ถูกเผยแพร่เป็นข่าวดังทางสื่อ เราจะมีระบบที่กำหนดว่าเรื่องแบบนี้ต้องรายงานใคร อย่างไร และใครจะเป็นผู้ให้ข่าวกับสื่อ เราจะไม่อนุญาตให้สื่อหรือบุคคลภายนอกที่ OSCC ไม่ได้แจ้งไว้เข้าไปในตึก โดยพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ворดจะช่วยสอดส่องและรายงานเราด้วย

พรพิพย์ คันบุตร
รักษาการหัวหน้าพยาบาล
โรงพยาบาลปทุมธานี

ข่ายเล่าประสบการณ์คัดกรองคนไข้ที่ประสบปัญหาความรุนแรง

เราต้องสังเกตคนไข้ด้ึงแต่แรก ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เด็กและผู้หญิงเขามีบุคลากรทาง ฯ เราต้องใช้การสังเกต ตัวอย่างคนไข้ ER (แผนกฉุกเฉิน) เข้ามาด้วยอาการความดันสูงมาก คนไข้เข้ามาหากล่องเวลา สามีที่พามาดูแลเป็นอย่างดี เคยถามตลอด “เมียจำ เมียพี่เป็นยังไงบ้าง” แต่คนไข้ไม่ตอบสนองกับสามี เธอรู้สึกว่าผิดปกติแน่ ๆ จึงเชิญญาติออกไปข้างนอกก่อน พอดีมีเดินออกไป คนไข้เปิดเสื้อให้ดู รอยตีเต็มไปหมด บทบาทของเราก็คือให้พบแพทย์ก่อน และประสานส่งต่อ OSCC กรณีแบบนี้ ถ้าต่างฝ่ายต่างสังเกต เรา ก็ช่วยกันได้ทั้งระบบ

นอกจากคัดกรองและส่งต่อคนไข้แล้ว พยาบาลยังมีบทบาทช่วยเหลือเคลื่อนด้วย

ใช่ เราได้เรียนรู้อย่างหนึ่ง คือ การรับฟัง เราฟังเรื่องราวและความรู้สึกของคนที่ถูกกระทำ เราไม่ได้ชี้แนะ คนไข้ เราแค่รับฟังแล้วเสนอทางเลือก แล้วเข้าใจด้วยความเข้มแข็งว่าควรจะไปทางไหน

ข่ายเล่าเคลื่อนที่ช่วยเหลือแล้วรู้สึกประทับใจ

จริง ๆ ประทับใจเกือบทุกเคส เพราะเมื่อเราค้นพบและช่วยเหลือเขา มันช่วยให้ชีวิตเขางดงาม ถ้าเรา ค้นไม่เจอ เด็กคนนี้จะไปเจอพ่อซึ่งมีลูกอีกเท่าไร หรือถ้าเราไม่สามารถช่วยเหลือผู้หญิงคนนั้นได้ เขายังกลับไปถูกสามีทำร้ายอีกเท่าไร เวลาที่เราค้นเจอผู้ประสบปัญหาความรุนแรงแต่ละเคส น้องในแผนกทุกคนดีใจ เรายังให้เขามีชีวิตที่ดีขึ้น มันเป็นความอิ่มเอิน ยิ่งถ้าช่วยจนเข้าปลอดภัยกลับไป เราช่วยดีใจมาก มองเห็น ๆ อาจดูเหมือนภาระงานเราเพิ่มขึ้น แต่เคสเหล่านี้ถ้าเราช่วยเขาได้เต็มที่ เขายังไม่วนกลับมา ภาระงานเราก็ลดลง

นพ.ปรัชญ์ เวลาภโภชน์
กุมาрапะกย
โรงพยาบาลปทุมธานี

งานของแพทย์เกี่ยวข้องกับศูนย์ OSCC อย่างไร

โดยทั่วไปแพทย์จะให้การรักษาเป็นหลัก แต่หากสังเกตเห็นประเด็นอื่นด้วย เช่น การทดสอบทึ้งเด็ก เด็ก ฉุกทำร้าย ซึ่งปัญหาเหล่านี้ไม่เกิดขึ้น เพราะตัวคนไข้อย่างเดียว ถ้าเราตรวจอาการทางกาย แต่ไม่ค้นหาปัญหา ที่แท้จริงของคนไข้ว่าเหตุใดจึงเกิดความรุนแรง ปัญหาก็จะเกิดขึ้น ๆ คนไข้ก็จะวนเข้ามารับการรักษา แพทย์ก็ต้องรักษาผู้ป่วยขึ้นไปซ้ำๆ มา

ตัวแพทย์เองไม่เชี่ยวชาญเรื่องกฎหมาย อาจไม่ได้ดูถึงปัญหาเชิงโครงสร้างครอบครัว ดังนั้น การมีศูนย์ OSCC และแพทย์เห็นความสำคัญแล้วเข้าไปทำงานร่วมกับ OSCC ทำให้เราเชื่อมโยงปัญหาเชิงลึกได้มากขึ้น เป็นการทำงานแบบเดียงบ่าเดียงไหล ใช้ความเชี่ยวชาญทั้งมิติทางการแพทย์และมิติทางสังคมในการทำงานร่วม กัน มีการลงพื้นที่ การค้นหารากเหง้าของปัญหาว่าความรุนแรงเกิดขึ้นได้อย่างไร เด็กและสตรีถูกกระทำขึ้น ๆ เกิดจากอะไร

พอทำงานแบบนี้ โอกาสที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ๆ ก็จะดีขึ้นหรือหมดไป คนไข้ก็ได้รับการช่วยเหลือเต็มที่ เช่น ในกรณีที่ต้องการที่พักพิง หรือมีปัญหาอื่นที่ไม่บอกแพทย์ การทำงานของ OSCC ทำให้การดูแลคนไข้เป็นแบบ องค์รวมมากขึ้น

เสียงจากภาคีที่ร่วมปฏิบัติงานกับศูนย์ OSCC โรงพยาบาลปทุมธานี

ธีราพร สุริสีห์เสถียร

อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดี
จังหวัดปทุมธานี ระหว่างปี พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2562

“-----”

การทำงานแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของกระบวนการยุติธรรม บางครั้งเรายไม่สามารถใช้กระบวนการทางกฎหมายอย่างเดียว เราต้องเชิญทีมสาขาวิชาชีพเข้ามา เชิญเจ้าหน้าที่ศูนย์ OSCC ของโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวประจำจังหวัด และพนักงานสอบสวน ให้มาร่วมกัน

เราทำงานเป็นทีมสาขาวิชาชีพ เราส่งผู้เสียหายไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล รวมทั้งรักษาด้านอารมณ์ ด้วย เจ้าหน้าที่ศูนย์ OSCC ก็จะได้พูดคุยกับผู้เสียหาย หรือบางกรณีผู้เสียหายอยากรีบมีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์มาอยู่ร่วมระหว่างการไต่สวนคดีด้วย ทางศูนย์ OSCC ก็จะเข้าร่วม

มีตัวอย่างคे�สที่ทางศูนย์ OSCC มีบทบาทเข้าແลงต่อศาลว่าผู้หญิงคนนี้ (ถูกกระทำความรุนแรงโดยสามีและต้องการหย่า) มีภาวะที่จะฆ่าตัวตายสูง ถ้าปล่อยผ่านไปก็มีโอกาสสูงที่เข้าจะลงมือกระทำ ผู้พิพากษาเกิดความเข้าใจ นำไปสู่การตกลงหย่าได้ ผู้หญิงคนนั้นก็ชีวิตดีขึ้น หลุดพ้นจากสิ่งที่เขานทุกข์ทรมานนาน

บางอย่างกฎหมายไม่ได้ตอบโจทย์ทั้งหมด เราต้องมีการพิจารณาเป็นทีมสาขาวิชาชีพว่าวิธีแก้ปัญหาแบบไหนดีกว่า ต้องซึ่งน้ำหนักระหว่างการดำเนินคดี กับการคุ้มครองสวัสดิภาพ และการช่วยเหลือทางสังคม

-----”

เสียงจากภาคีที่ร่วมปฏิบัติงานกับ ศูนย์ OSCC โรงพยาบาลปทุมธานี

ดร. วรากอรณ์ แซ่บสันก์
แผนงานสุขภาวะผู้หญิงและความเป็นธรรมทางเพศ สมาคมเพศวิถีศึกษา

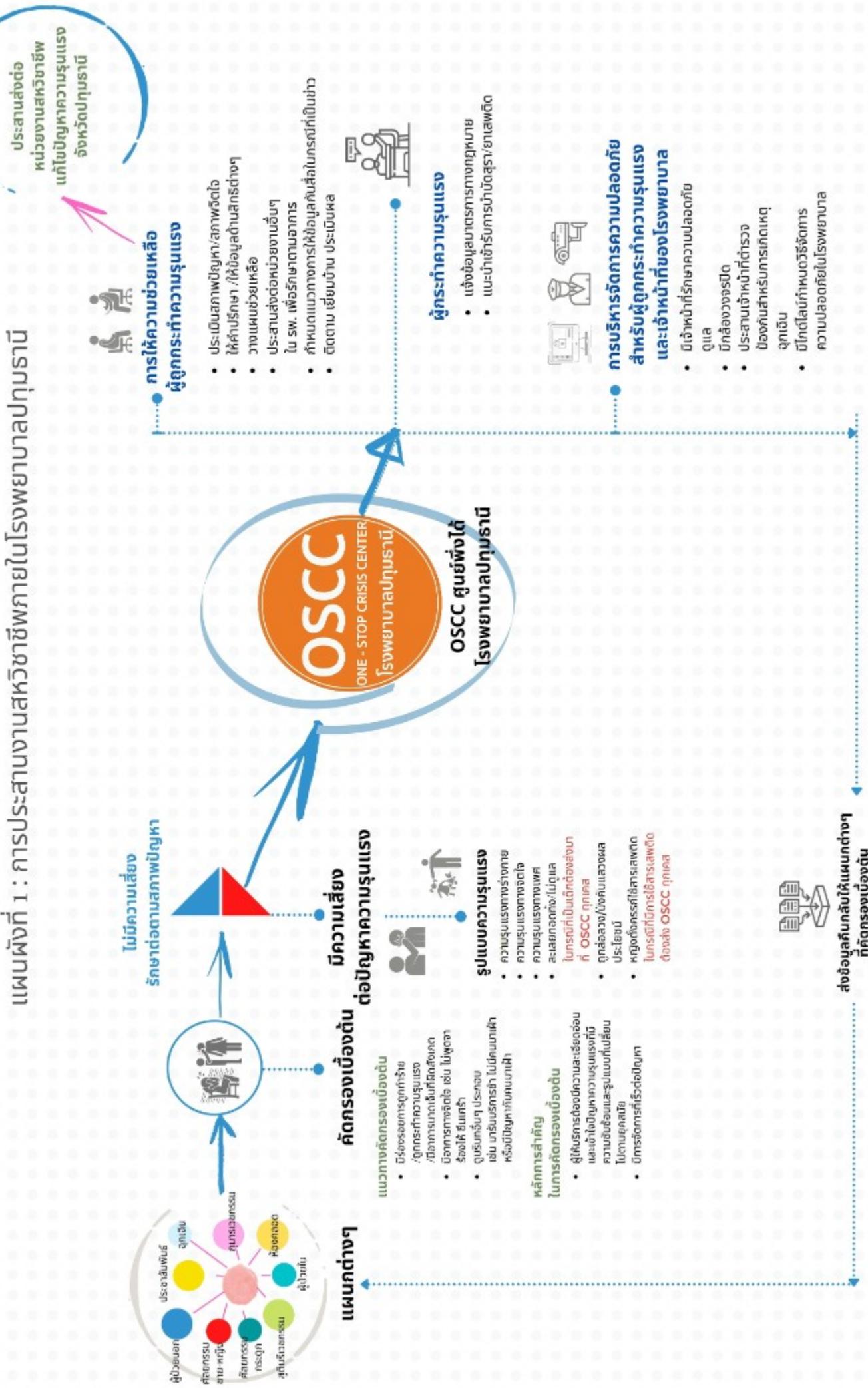
“-----”

แผนงานสุขภาวะผู้หญิงฯ เรายังได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อจัดอบรมเสริมศักยภาพให้กับผู้ปฏิบัติงานแก่ไขปัญหาความรุนแรง เราได้ร่วมกับศูนย์ผู้หญิงเพื่อสันติภาพและความยุติธรรมที่จังหวัดเชียงใหม่ จัดอบรมการให้การปรึกษาแบบเสริมพลัง (empowerment counseling) เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความรุนแรง การอบรมแต่ละครั้งใช้เวลา 7 วัน เราจัดอบรมต่อเนื่องเป็นเวลา 5-6 ปี ปัจจุบันยังคงดำเนินต่อไป ซึ่งทางโรงพยาบาลปทุมธานีได้ส่งผู้ปฏิบัติงานจากแผนกต่าง ๆ เข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง จำนวนบุคลากรของโรงพยาบาลปทุมธานีที่ผ่านอบรมน่าจะมากกว่า 10 คน ซึ่งถือว่ามากเมื่อเทียบกับโรงพยาบาลอื่น ๆ และเท่าที่ได้ทำงานร่วมกับศูนย์ OSCC ของโรงพยาบาลปทุมธานีมา เราเห็นว่าเขายสามารถประสานงานสหวิชาชีพเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความรุนแรงได้อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ โดยมีการประสานส่งต่อกันระหว่างแผนกต่าง ๆ ภายในโรงพยาบาลเอง และกับหน่วยงานสหวิชาชีพภายนอกโรงพยาบาลด้วย ถือเป็นจุดเด่นสำคัญของศูนย์ OSCC โรงพยาบาลปทุมธานี

-----”

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତପ୍ରକାଶନ ପରିଷଦ

ՀԱՏՈՒՅԱՆ ՎԵՐԱԿՐՈՆԻԿԱ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

● แนวทางการประสานงานเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกระทำความรุนแรง

การกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน และจำเป็นต้องยุติไม่ว่ากรณีใด ๆ แต่จากประสบการณ์ของศูนย์ที่ได้ในพยาบาลปทุมธานี พบว่า ความรุนแรงในครอบครัวที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้ประสบปัญหาและคนในครอบครัวไม่กล้าเปิดเผยเรื่องราวปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ที่ตนเองประสบอยู่ด้วยulatory สาเหตุ รวมทั้งไม่กล้าไปร้องทุกข์แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ นอกจากนี้ ยังมีผู้ประสบปัญหาอีกจำนวนไม่น้อยที่เคยร้องขอความช่วยเหลือ มีการแจ้งความ หรือปรึกษากับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ แล้ว แต่การดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะหยุดยั้ง ป้องกัน หรือป้องปราบปรามผู้กระทำความรุนแรงไม่ให้กระทำซ้ำอีก ทำให้ผู้ประสบปัญหาไม่สามารถหลุดพ้นจากการถูกใช้ความรุนแรงได้อย่างแท้จริง

การจัดการปัญหาความรุนแรงระหว่างบุคคลมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ผู้ถูกกระทำ และผู้กระทำความรุนแรง หากในพยาบาลซึ่งเป็นเสมือนด้านหน้า ได้รับตัวผู้ถูกกระทำเข้าสู่การรักษาพยาบาลและพื้นที่เยียวยาเป็นอย่างดีแล้ว แต่ไม่มีหน่วยงานที่จัดการปัญหาในฝ่ายผู้กระทำความรุนแรง ก็เท่ากับปล่อยให้ผู้ถูกกระทำต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่จะถูกทำร้ายซ้ำ การมีมาตรการคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้ถูกกระทำความรุนแรง ร่วมด้วยจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น

ในปี 2563 สำนักงานศาลยุติธรรมและกระทรวงสาธารณสุขได้ร่วมกันจัดทำ บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินกระบวนการยุติธรรมด้านคดีเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่เกี่ยวข้อง กับการสาธารณสุข ซึ่งได้จุดประกายให้ในพยาบาลปทุมธานีและศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานีร่วมกันพัฒนาแนวทางการประสานส่งต่อคดีความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงต่อเด็กที่ต้องการการคุ้มครอง สวัสดิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นกรณีฉุกเฉินหรือมีอันตรายร้ายแรง เพื่อเป็นอีกแนวทางในการป้องกันไม่ให้ผู้ถูกกระทำต้องตกอยู่ในความเสี่ยงที่จะถูกทำร้ายซ้ำ ทั้งนี้ โดยอ้างอิงกรอบแนวทางทั้งจากบันทึกข้อตกลงข้างต้น และ ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ พ.ศ. 2554 จนเกิดแนวทางการดำเนินการร่วมกันสำหรับพื้นที่จังหวัดปทุมธานี โดยมีศูนย์ที่ได้เป็นหน่วยประสานงานหลักภายในโรงพยาบาล มีขอบเขตและแนวทางการดำเนินงานดังนี้

คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ หมายถึง คดี 2 ประเภท ได้แก่

- คดีร้องขอให้ศาลคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
- คดีร้องขอให้ศาลคุ้มครองสวัสดิภาพในการณ์ที่มีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ ได้แก่ ศาลเยาวชนและครอบครัวที่ผู้เสียหายมีดินที่อยู่หรือมีภูมิลำเนา หรือศาลที่มูลเหตุของคดีเกิดขึ้น

ผู้มีสิทธิร้องท่อศาล เพื่อขอคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพ แบ่งตามประเภทคดี ได้แก่

- คดีความรุนแรงในครอบครัว ผู้มีสิทธิร้อง ได้แก่ บุคคลในครอบครัวซึ่งถูกกระทำด้วยความรุนแรงตามกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือในการณ์ที่ตัวผู้ถูกกระทำความรุนแรงไม่อยู่ในสภาพหรือวิสัยที่จะร้องขอได้เอง ให้มีผู้กระทำการแทน ซึ่งได้แก่ ญาติ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ พนักงานเจ้าหน้าที่ องค์การซึ่งมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย หรือองค์การซึ่งมีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน สมรริ ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ครอบครัว หรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ของผู้ถูกกระทำ

- คดีที่มีการปฏิบัติต่อเด็กโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้มีสิทธิร้อง ได้แก่ เด็กหรือผู้ปกครองของเด็ก หรือผู้กระทำการแทนตามเงื่อนไขเดียวกับผู้กระทำการแทนในคดีความรุนแรงในครอบครัวข้างต้น

ทั้งนี้ การร้องขอคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพแก่ผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวและเด็กที่ถูกปฏิบัติโดยมิชอบตามกฎหมายนั้น มีทั้งกระบวนการตามปกติและกระบวนการแบบฉุกเฉิน ในกรณีที่ไม่ใช้ความเสี่ยงร้ายแรงหรือจำเป็นเร่งด่วน ศูนย์ที่ได้โรงพยาบาลปทุมธานีอาจใช้ช่องทางการประสานส่งต่อไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวหรือกฎหมายคุ้มครองเด็ก หรือประสานไปยังสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดปทุมธานี หรือสำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี เป็นต้น

เอกสารและหลักฐานประกอบการยื่นคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพ

1. แบบพิมพ์คำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพ ให้เลือกแบบใดแบบหนึ่งจาก 3 แบบ (ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาฯ) แล้วแต่กรณี ได้แก่
 - คำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพ (คส.1)
 - คำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพด้วยว่าจ้าง (คส.2)
 - คำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพในเหตุฉุกเฉิน (คส.3)ทั้งนี้ ผู้ร้องสามารถจัดทำคำร้องด้วยตนเอง หรือแต่งตัวญาจ่าที่ศาล แล้วให้เจ้าหน้าที่ศาลเป็นผู้บันทึกให้ก็ได้
2. บัตรประชาชนของผู้ร้อง (ผู้ถูกกระทำความรุนแรง) และสำเนาพร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง 1 ชุด
3. ทะเบียนบ้านของผู้ร้อง (ผู้ถูกกระทำความรุนแรง) และสำเนาพร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง 1 ชุด
4. สำเนาบัตรประชาชนของผู้ถูกกล่าวหา (ผู้กระทำความรุนแรง) 1 ชุด (ถ้ามี)
5. แบบรับรองรายการทะเบียนราชภัณฑ์ของผู้ถูกกล่าวหา (ผู้กระทำความรุนแรง) ผู้ร้องสามารถขอได้ที่ที่ว่าการอำเภอหรือที่ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี โดยแจ้งเลขบัตรประชาชนของผู้ถูกกล่าวหา (ผู้กระทำความรุนแรง)
6. ใบรับรองแพทย์ (ถ้ามี)
7. ใบแจ้งความหรือบันทึกประจำวัน (ถ้ามี)
8. ทะเบียนสมรส (ถ้ามี) และสำเนาพร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง 1 ชุด
9. หลักฐานอื่น ๆ เช่น ภาพถ่าย วิดีโอ เป็นต้น

เฉพาะในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี หากมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 02- 5776152-7 ต่อ 112

การประชุมหารือเพื่อปรับปรุงขั้นตอนแนวทางปฏิบัติการดำเนินกระบวนการยุติธรรมด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว ที่เกี่ยวข้องด้านการสาธารณสุข ระหว่างศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานีและศูนย์ที่ได้ โรงพยาบาลปทุมธานี

วันที่ 29 มิถุนายน 2564

แนวทางการประสานงานระหว่างศูนย์พึงได้โรงพยาบาลปทุมธานีกับศูนย์เยาวชนและครอบครัวปทุมธานี

1. ด้านผู้ร้อง หากเป็นไปได้ ขอความร่วมมือให้ผู้ร้องยื่นคำร้องและหลักฐานประกอบ ตามรายการข้างต้นในช่วงเช้า ระหว่างเวลา 8.30 - 11.30 น. เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาคำร้องให้แล้วเสร็จภายในวันและเวลาราชการ

2. ด้านโรงพยาบาล ขอให้แจ้งข้อมูลเบื้องต้น เชื่อและนามสกุลของผู้ร้อง และวัน เวลา ที่คาดว่าผู้ร้องจะมา (ยื่นคำร้องที่ศาล) ทางไลน์ แต่สำหรับข้อมูลส่วนบุคคลและเอกสารหลักฐานในทางคดี เช่น ภาพบาดแผล และแบบประเมินความเสี่ยงการกระทำความผิดช้ำ ให้จัดส่งทางอีเมลไปที่ ptthc.coun@gmail.com

3. การร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพในเหตุฉุกเฉิน ผู้ร้องอาจยื่นคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพในเหตุฉุกเฉิน (คส.3) รวมไปกับคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพ (คส.1) หรือคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพด้วยวิชา (คส.2) และแต่กรณี เพื่อให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพโดยมีชักษา หรืออาจยื่นในเวลาใด ๆ ระหว่างไต่สวนก็ได้ หากมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนไม่สามารถจัดทำคำร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพในเหตุฉุกเฉินได้ทัน ผู้ร้องอาจแดงด้วยวิชาต่อศาล และให้ศาลจดข้อความและให้ลงชื่อไว้ และรับได้ทันและมีคำสั่งในทันที

4. การพิจารณา การออกคำสั่ง การยกเลิกคำสั่งหรือการเปลี่ยนแปลงคำสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพในเหตุฉุกเฉิน ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 267 มาตรา 268 และมาตรา 269 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

5. ในส่วนของศูนย์พึงได้โรงพยาบาลปทุมธานี เมื่อเห็นว่าผู้ป่วยมีเหตุจำเป็นต้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์พึงได้เป็นผู้ประเมินความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของผู้ป่วย เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับศูนย์เยาวชนและครอบครัว โดยใช้แบบประเมินต่าง ๆ ตามเอกสาร แนวทางปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือเด็ก หญิงและบุคคลในครอบครัวที่ถูกกระทำรุนแรง ของกระทรวงสาธารณสุข โดยเลือกใช้ตามแต่กรณี ดังนี้

แบบประเมินผู้ป่วยเรื่องความปลอดภัย

ชื่อ.....

HN..... ว.ด.ป.....

แผนกที่รักษา

การประเมิน	ใช่	ไม่ใช่
<p>1. ป้าจุบันคนที่ทำร้ายยังอยู่ในกลั๊ดหรือไม่</p> <p>2. ผู้ป่วยกลัวคนในกลั๊ดหรือไม่ เช่นหาดกลัวเมื่อได้อ่านเสียง/เห็นหน้า</p> <p>3. ผู้ป่วยกลัวที่จะกลับบ้านหรือไม่</p> <p>4. คนในครอบครัวมีส่วนร่วม หรือมีส่วนรู้เห็นต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น หรือไม่</p> <p>5. มีเด็กในครอบครัวดูคนในกลั๊ดทำร้ายร่างกายหรือไม่</p> <p>6. มีเด็กเห็นการแก้ปัญหาที่ใช้ความรุนแรงเกิดขึ้นในครอบครัวหรือไม่</p> <p>7. มีคนช่วยเหลือรวมคนในครอบครัวหรือไม่ ถ้ามี ให้ระบุ ใคร.....</p> <p>8. มีคนในครอบครัวช่วยเหลือตามที่ควรจะมี ถ้ามี ให้ระบุ ใคร.....</p> <p>9. ในบ้านมีการใช้อาจุ/ปืน/วัตถุอันตราย ข่มขู่คนในครอบครัวหรือไม่</p> <p>10. ในบ้านมีคนติดเหล้าหรือยาเสพติดหรือไม่</p> <p>11. เคยมีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นในบ้านและได้มีการพูดคุย วางแผนแก้ปัญหาระบุเรื่องความปลอดภัยของบุคคลในครอบครัวบ้างหรือไม่</p> <p>12. ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความปลอดภัย อื่นๆ</p> <p>.....</p> <p>.....</p>		

แบบสอบถามเพื่อคัดกรองปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

ชื่อ.....HN.....ว.ด.ป.....

แผนกที่รักษา.....

แบบสอบถามที่ 1 SAFE Screen

Spouse, Stress, and Safe Relationship

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณกับคู่ครองเป็นอย่างไรบ้าง มีความสุขดีหรือไม่ รู้สึกเครียด
หรือปวดด้วยดีไหม.....

Argument, Afraid, and Abused

เคยทะเลาะกันบ้างหรือไม่ บ่อยเพียงใด เรื่องอะไรบ้าง รู้สึกอย่างไร.....

คู่ของคุณเคยข่มขู่คุณหรือลูกของคุณหรือไม่ กลัวไหม คุณและลูกเคยถูกกระทำหรือถูกทำร้าย
ร่างกาย จิตใจ หรือทางเพศหรือไม่.....

Fight, Frightened, Friend and Family

เคยถึงขั้นลงไม้ลงมือกันหรือไม่ เมื่อใด ทำอย่างไร เคยใช้อาวุธหรือไม่ ใครทำให้คุณกลัว
มีใครรู้เรื่องนี้บ้าง คุณคิดจะบอกใครหรือไม่ เช่น เพื่อน หรือบุคคลในครอบครัว เข้าแนะนำ
อย่างไร เข้าช่วยคุณได้อย่างไร.....

Emergency Plan

ถ้าเกิดทะเลาะกันรุนแรงอีกคุณจะทำอย่างไร คุณหาทางออกในเรื่องที่ทะเลาะกันอย่างไร
โดยวิธีใด คุณต้องการที่พักพิงเมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือไม่ คุณต้องการพูดคุยกับผู้ให้คำ
ปรึกษาหรือไม่

แบบสอบถามที่ 2 HITS Questionnaire

อ่านข้อความต่อไปนี้ทีละข้อและทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับการกระทำที่คุ่ของคุณกระทำต่อกุญ

คุ่ของคุณกระทำล่วงต่อไปนี้ต่อกุญบ่อยแค่ไหน

ไม่เคย นานๆ ครั้ง บางครั้ง บ่อย ประจำ

1 2 3 4 5

1. ทำร้ายร่างกายคุณ

2. ดูดูก เหี้ยดหยามคุณ

3. ช่มชู่คุณ

4. ตะโกน/ด่า/สาปแช่ง

แต่ละข้อจะมีคะแนน 1-5 คะแนนรวมมีค่าตั้งแต่ 4-20 คะแนนรวมที่มากกว่า 10 ถือว่ามีความรุนแรงใน
ครอบครัว

แบบสอบถามที่ 3 Abuse Assessment Screen สำหรับหญิงตั้งครรภ์

ชื่อ HN ว.ด.ป.

แผนกที่รักษา

อ่านข้อความต่อไปนี้ทีละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องหน้าคำตอบที่ตรงกับการกระทำที่คุ่ของคุณกระทำ
ต่อกุญ

1. คุณเคยถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ โดยคุครองหรือคนที่คุณให้ความสำคัญหรือไม่

เคย ไม่เคย

2. ในหนึ่งปีที่ผ่านมาคุณเคยถูก العن ดี เทะ หรือถูกทำร้ายร่างกายด้วยวิธีอื่นๆหรือไม่

เคย ไม่เคย

ถ้าเคย ใครเป็นคนทำ

สามี สามี (แฟน) เก่า แฟน คนแปลกหน้า อื่นๆ มีหลายคน
ระบุจำนวนครั้ง

3. คุณเคยถูก العن ดี เทะ หรือถูกทำร้ายร่างกายด้วยวิธีอื่นๆ ขณะตั้งครรภ์หรือไม่

เคย ไม่เคย

ถ้าเคย ใครเป็นคนทำ

สามี สามี (แฟน) เก่า แฟน คนแปลกหน้า อื่นๆ มีหลายคน
ระบุจำนวนครั้ง

ใส่เครื่องหมาย ✓ เหตุการณ์ที่เกิดความรุนแรงมากที่สุด

- ก. ถูกช่มชูด้วยคำหยาดหรือชู่จะทำร้ายด้วยอาวุธ
- ข. ถูกตาม ผลัก แต่ไม่มีร่องรอยบาดแผล รอยฟกช้ำ และหรือความเจ็บปวด
- ค. ถูกเตะ ต่อย ทำให้เกิดจ้ำเลือด บาดแผลฉีกขาด และหรือเจ็บปวดอย่างต่อเนื่อง
- ง. ถูกพบตีรุนแรงทำให้มีรอยฟกช้ำ รอยใหม้ กระดูกหัก
- จ. ทำให้บาดเจ็บศีรษะ อวัยวะภายใน และหรือบาดเจ็บ yynan
- ฉ. มีการใช้อาวุธ และบาดเจ็บจากการใช้อาวุธ

4. ในปีที่ผ่านมา มีครรคายบังคับให้คุณร่วมเพศหรือไม่

- เคย ไม่เคย
- ถ้าเคย ใครเป็นคนทำ
- สามี สามี (แฟน) เก่า แฟน คนแปลกหน้า อื่นๆ มีหลายคน
- ระบุจำนวนครั้ง

5. คุณกลัวคุ้มครองหรือบุคคลดังกล่าวหรือไม่

- กลัว ไม่กลัว

● การคัดกรองและกำหนดแนวทางช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์ที่ใช้สารเสพติด

สารเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทยปัจจุบัน เป็นกลุ่มสารกระตุ้นประสาทสั่นเคืองที่ประเภทแอมเฟตามีน ประกอบด้วย แอมเฟตามีน, เมทแอมเฟตามีน, Crystalline methamphetamine หรือไอซ์ และสารในกลุ่ม เอกซ์ตาซี (Ecstasy) ได้แก่ Methylenedioxy-methamphetamine (MDMA) หรือยาอี Methylene dioxy-amphetamine (MDA) หรือยาเลิฟ ซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็นยาเสพติดให้โทษที่ต้องห้ามตามกฎหมาย

ในระยะหลัง การระบาดของสารเสพติดมีรูปแบบที่เปลี่ยนไป โดยมักพบในกลุ่มประชากรที่มีอายุน้อย ลงและเสพด้วยวิธีสูบ การใช้สารเสพติดข้างต้นอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดปัญหาระยะยาวทางร่างกาย ได้แก่ ภาวะทุพโภชนา ภูมิคุ้มกันลดลง สมองเสื่อม เกิดการติดเชื้อที่ส่งผลทำลายอวัยวะต่าง ๆ เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ มีโอกาสเกิดโรคของระบบหัวใจและหลอดเลือด และมีโอกาสเสียชีวิตก่อนวัยอันควร เป็นต้น นอกจากนี้ สารเสพติดยังทำให้เกิดปัญหาทางจิต เช่น ป่วยเป็นโรคจิต (psychosis) ซึ่งเศร้า เป็นโรคจิตเรื้อรัง มีอัตราการติดสูง มีความคิดฆ่าตัวตาย และมีอัตราการฆ่าตัวตายสูง

ปัจจุบันยังพบการใช้สารเสพติดในหญิงตั้งครรภ์เพิ่มมากขึ้น สารที่พบว่ามีการใช้มากที่สุด ได้แก่สารก่ออุ่นเมทแอมเฟตามีน หรือยาบ้า และสารอื่นในกลุ่มเดียวกัน เช่น ยาอี ยาอีฟ ยาม้า และยาลดความอ้วน Phentermine โดยจะมีทั้งที่ใช้ต่อเนื่อง และที่มีการหยุดยาเป็นระยะ

ในด้านผลกระทบ หญิงที่ใช้สารเสพติดก่ออุ่นและยาบ้าในระหว่างตั้งครรภ์มีความเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์เพิ่มขึ้น เป็นผลจากภาวะ Chronic utero-placental insufficiency ซึ่งเกิดจากฤทธิ์ Vasoconstriction ของยาเอง ร่วมกับการที่มารดาแม้นมีภาวะไอกันจากการที่ไม่เติบ ไม่มีการฝากครรภ์ มีการติดเชื้อต่าง ๆ ระหว่างการตั้งครรภ์ ทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะ fetal distress อีกทั้งสารเสพติดยังมีผลต่อการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ ทำให้ทารกมีน้ำหนักแรกเกิดน้อย มีเส้นรอบศีรษะเล็กกว่าทารกทั่วไป งานวิจัยบางส่วนพบว่าทารกในกลุ่มนี้มักมีคะแนน APGAR (คะแนนประเมินสุขภาพทารกแรกเกิด) ต่ำกว่าปกติ และยังอาจพบอาการ withdrawal ที่ทำให้เกิดผลกระทบระยะลื้นในทารก เช่น อาการชีม กินนมได้น้อย ร้องกรน ซึ่งมักพบได้ในระยะ 48 ชั่วโมงหลังคลอด

ส่วนผลกระทบระยะยาวต่อเด็กที่เกิดจากมารดาใช้สารเสพติด ขณะนี้ยังไม่มีงานวิจัยที่ชัดลึกลึกในการเกิดปัญหาที่ชัดเจน แต่โดยรวม กล่าวได้ว่าเด็กที่มารดาใช้สารก่ออุ่นและยาบ้ามักมีผลการเรียนที่ดีน้อยกว่าเด็กอื่นในวัยเดียวกัน รวมทั้งอาจมีพัฒนาการในการควบคุมอารมณ์ที่ไม่สมบูรณ์ ทำให้เป็นเด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมและการเข้าสังคม นอกจากนี้ การติดตามข้อมูลของเด็กกลุ่มนี้อย่างต่อเนื่อง พบว่าเด็กมีโอกาสเสี่ยงที่จะถูกนำส่งสถาบันลงเคราะห์ เนื่องจากปิดามารดาอย่างคงใช้สารเสพติด และมีการเลี้ยงดูเด็กที่ไม่เหมาะสม เด็กมักมีปัญหาถูกทำร้ายและทดลองทึ้งจากผู้ปกครอง เป็นโรคสมาธิสั้น มีปัญหาด้านการเรียนและพฤติกรรม อย่างไรก็ตาม ผลกระทบดังกล่าวอาจเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น สภาพการเลี้ยงดู ร่วมด้วย

จากสภาพปัญหาหญิงตั้งครรภ์ใช้สารเสพติดที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โรงพยาบาลปทุมธานีจึงกำหนดช้อปปิ้งชีและแนวทางการตรวจคัดกรองการใช้สารเสพติดในหญิงตั้งครรภ์ เพื่อกำหนดมาตรการนำบัดรักษาและช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ต่อไป ดังนี้

ช้อปปิ้งชีในการตรวจคัดกรองหาสารเสพติด

1. หญิงตั้งครรภ์ที่มีประวัติใช้หรือไม่ใช้สารเมทแอมเฟตามีน และยินยอมให้ตรวจปัสสาวะ
2. หญิงที่มาคลอดลูกที่โรงพยาบาลโดยที่ไม่มีประวัติฝากครรภ์มาก่อน และยินยอมให้ตรวจปัสสาวะ
3. หญิงที่มารอดคลอดที่ห้องคลอด อาจมีหรือไม่มีประวัติใช้สารเสพติด แต่มีอาการเข้าได้กับภาวะดอนยา หรือมีพฤติกรรมก้าวร้า รุนแรง มีโอกาสที่จะทำร้ายเจ้าหน้าที่หรือ ผู้ป่วยรายอื่น ๆ
4. หญิงตั้งครรภ์ที่มีประวัติใช้สารเสพติดแต่ไม่ยินยอมให้ตรวจปัสสาวะ ทางโรงพยาบาลจะตรวจปัสสาวะของทารกหลังคลอด หากพบสารเสพติดในปัสสาวะของทารก ก็มีความจำเป็นต้องดการให้นมมารดาไปก่อน

แนวทางการตรวจคัดกรองและดูแลหญิงตั้งครรภ์ใช้สารเสพติด โรงพยาบาลปทุมธานี

หญิงไม่ปฏิบัติใช้สารเสพติด
แต่ยังยอมให้ตรวจ

หญิงมีประวัติใช้สารเสพติด
/ หญิงที่ไม่มีการฝาครอบรถเมีย
/ หญิงมีอาการถอนยา

ยินยอมให้ตรวจปัสสาวะ

ไม่ยินยอมให้ตรวจปัสสาวะ

ตรวจปัสสาวะการก

- ไม่พบสารเสพติด

ดูแลหญิงตั้งครรภ์
หรือหญิงหลังคลอดและการก
ตามปกติ
การสามารถกินนมหารดาได้

+ พบสารเสพติด

ส่งปรึกษา

+ พบสารเสพติด

ดูแลหญิงตั้งครรภ์
หรือหญิงหลังคลอดและการก
ตามปกติ
การสามารถกินนมหารดาได้

ระหว่างอยู่ใน รพ.

- ตรวจปัสสาวะหญิงตั้งครรภ์หรือหญิงหลังคลอดและการกจนกว่าจะไม่พบสารเสพติด
 - เฟอร์วัชภาวะถอนยาในการตรวจแรกเกิด 48 ชม. และ
 - หากหญิงตั้งครรภ์หรือหลังคลอดมีอาการถอนยา ส่งปรึกษาแบบกิตติเวช
- ก่อนออกจาก รพ. แจ้ง OSCC เพื่อประเมินว่าหญิงหลังคลอดต้องเข้ารับการรักษาแบบใด (สมัครใจ-บังคับ)
 - ส่งปรึกษาแบบกิตติเวชเพื่อร่วมให้การบำบัดรักษา

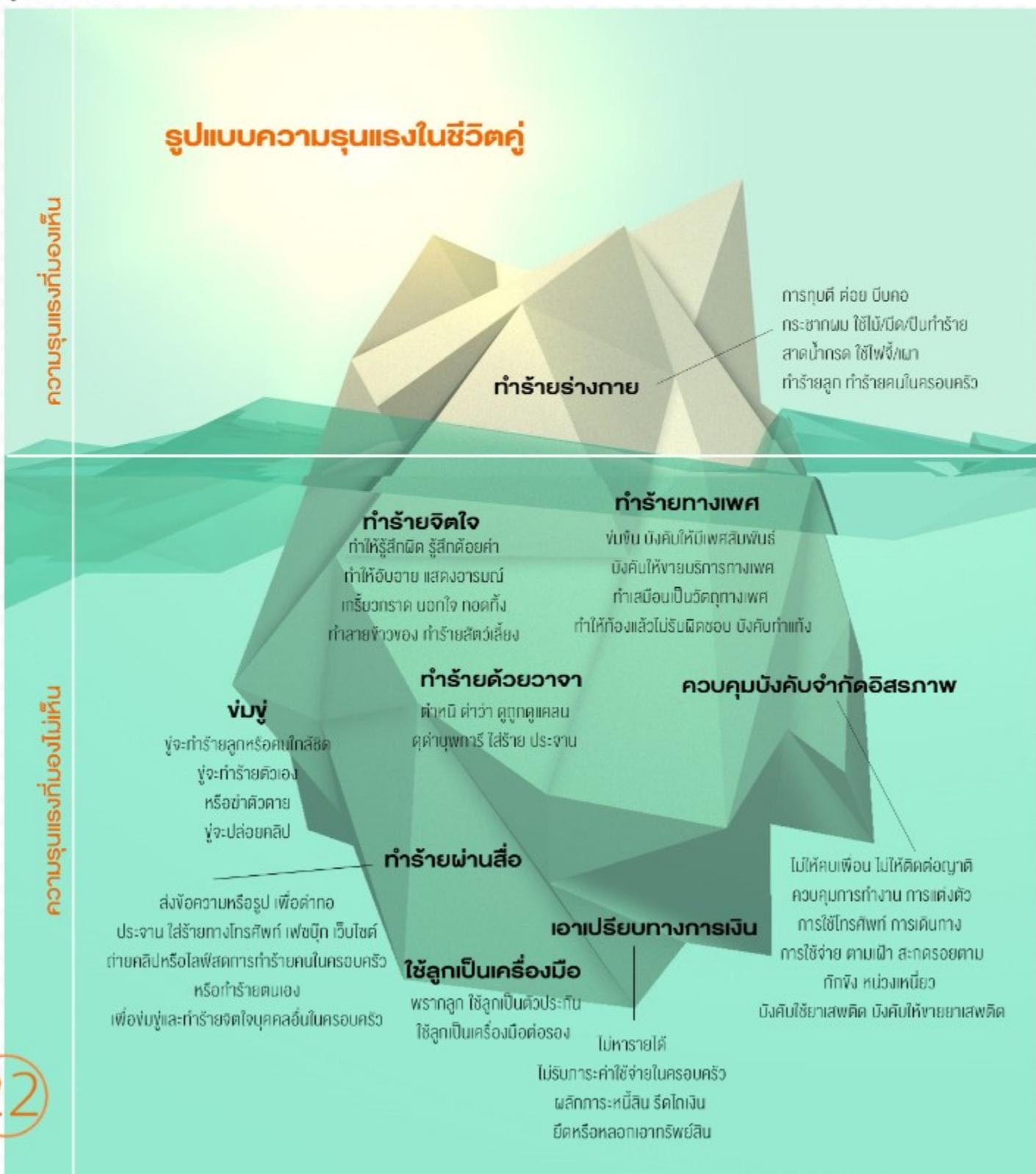
หลังออกจาก รพ.

ประสานแผนกวิชกรรมสังคมของโรงพยาบาล และ/หรือ พนจ.
ให้ลงเยี่ยมบ้านหญิงหลังคลอด เพื่อติดตามผลการบำบัดรักษาและการเลี้ยงดูบุตร

ความเข้าใจความรุนแรงในชีวิตคู่

ความรุนแรงในครอบครัวที่พบบ่อยมักเกิดระหว่างสามีภรรยาหรือแฟน จึงมีคำเรียกความรุนแรงประเภทนี้ว่าเป็น “ความรุนแรงในชีวิตคู่” นอกจากความรุนแรงในคู่สมรส หรือคู่ที่มีการแต่งงานอยู่กินกันเป็นครอบครัวแล้ว ยังหมายถึงความรุนแรงที่เกิดระหว่างแฟนหรือคู่รักที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดแต่ยังไม่ได้อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวด้วย

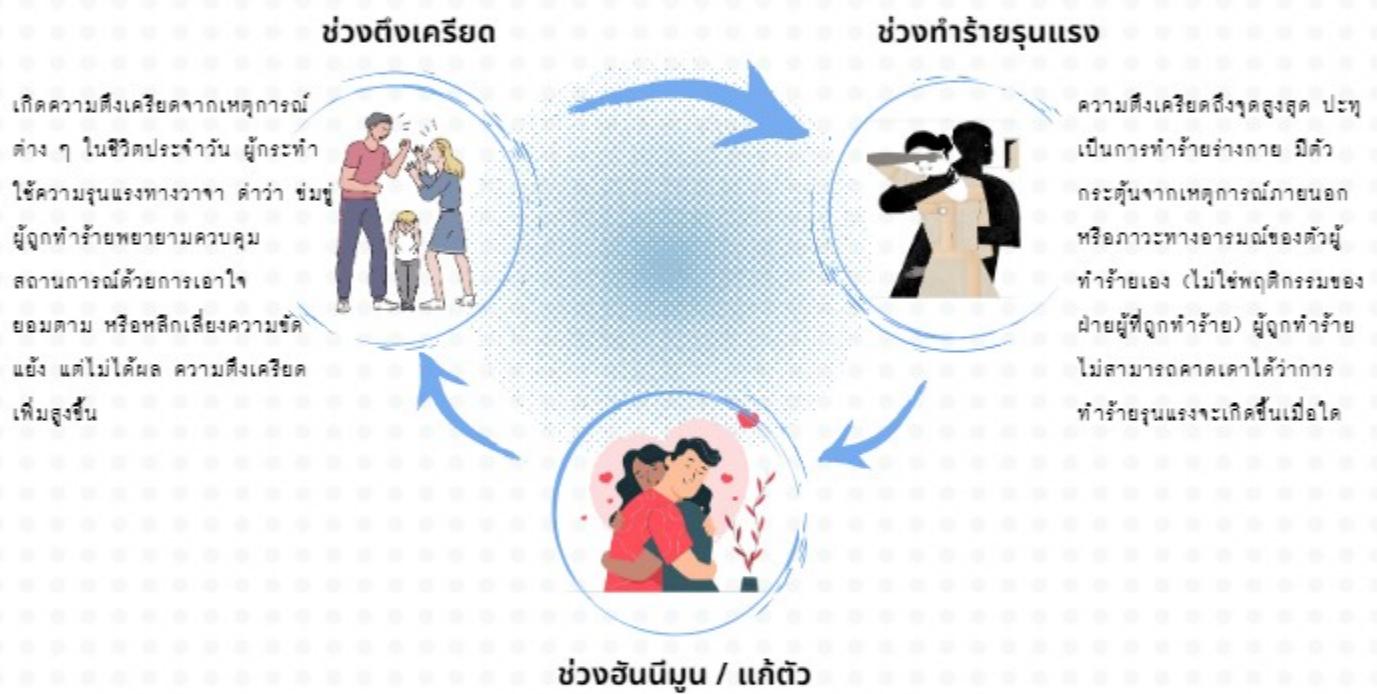
เราอาจเปรียบประภากวนกรณ์ความรุนแรงชีวิตคู่เป็นเหมือน “ภูเขาน้ำแข็ง” ซึ่งเรามักมองเห็นเฉพาะยอดของภูเขา คือ การทำร้ายร่างกาย แต่มองข้ามการทำร้ายรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งเปรียบได้กับฐานของภูเขาน้ำแข็งที่จนอยู่ใต้ผิวน้ำ ทำให้ถูกมองข้ามหรือเข้าใจผิดว่าไม่ใช้ความรุนแรง ทั้ง ๆ ที่ความรุนแรงในชีวิตคู่เกิดได้หลายรูปแบบ ดังนี้

วงจรความรุนแรงในชีวิตคู่

ปัจจุบันที่คนทั่วไปหรือผู้มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกสามีหรือแฟนทำร้าย มักตั้งคำถามว่า เหตุใดผู้หญิงเหล่านี้จึงไม่ตัดสินใจออกจากความสัมพันธ์แม้จะถูกทำร้ายช้ำ ๆ ก็ตาม

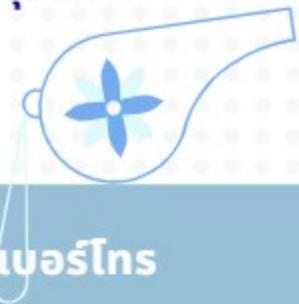
งานวิจัยทางจิตวิทยาเรื่องความรุนแรงในชีวิตคู่พบว่า ในหลายกรณี การก่อตัวของเหตุการณ์ความรุนแรง ในคู่สามีภรรยาหรือแฟน มักมีขั้นตอนคล้าย ๆ กัน และเกิดวนซ้ำเป็นวงจร แบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงหลัก ๆ ดังนี้

วงจรความรุนแรงที่เกิดขึ้นช้ำ ๆ เช่นนี้ มักทำให้ผู้ที่ถูกทำร้ายรู้สึกสับสน และมีความหวังว่าเมื่อความรุนแรงครั้งนี้ผ่านไปแล้ว สถานการณ์ต่าง ๆ จะดีขึ้น นี่คือคำตอบว่าทำในผู้หญิงที่ถูกสามีหรือแฟนทำร้ายรุนแรง จึงยังไม่ตัดสินใจแยกทางกับสามีหรือแฟน

ขณะเดียวกัน ผู้หญิงอีกจำนวนไม่น้อยที่ต้องทนอยู่กับสามีหรือแฟนที่ใช้ความรุนแรงเพราะสาเหตุอื่น ๆ เช่น สามีหรือแฟนชู้ว่าถ้าเลิกจะฆ่าให้ตาย ชู้ว่าไม่ยอมให้พับลูก หรือผู้หญิงบางคนต้องพึ่งพาสามีในทางเศรษฐกิจ กลัวจะไม่มีคนหาเลี้ยงครอบครัว หรือกังวลว่าถ้าเลิกกับสามีจะทำให้ครอบครัวแตกแยกและลูกมีปมด้อย เป็นต้น

ทำเนียบหน่วยงานสหวิชาชีพป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง จังหวัดปทุมธานี

หน่วยงาน	ช่องทางการให้บริการ	หน้าที่ในการแก้ปัญหา	เบอร์โทรศัพท์
ศูนย์พึงได้ (OSCC) โรงพยาบาลปทุมธานี	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประสบปัญหามาขอรับบริการด้วยตัวเอง ประสานส่งต่อจากหน่วยงานอื่น รับแจ้งเหตุจากผู้พบเห็นเหตุการณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> คัดกรองผู้ประสบปัญหา รักษาพยาบาล ให้คำปรึกษาแบบทางการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> โทร 02-598-8719 (ในเวลาราชการ) ฉุกเฉินนอกเวลาราชการ โทร 1669
ศูนย์พึงได้ (OSCC) โรงพยาบาลชุมชน (รพ. อำเภอ)	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประสบปัญหามาขอรับบริการด้วยตัวเอง ประสานส่งต่อจากหน่วยงานอื่น รับแจ้งเหตุจากผู้พบเห็นเหตุการณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> คัดกรองผู้ประสบปัญหา รักษาพยาบาล ให้คำปรึกษาแบบทางการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> ติดต่อศูนย์พึงได้ ผ่านเบอร์โทรศัพท์ 02, หรือกรณีฉุกเฉินสายด่วน 1669 (24 ชั่วโมง)
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือ หน่วยบริการปฐมภูมิ (PCU) หรือ ศูนย์บริการสาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประสบปัญหามาขอรับบริการด้วยตัวเอง ประสานส่งต่อจากหน่วยงานอื่น รับแจ้งเหตุจากผู้พบเห็นเหตุการณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> คัดกรองผู้ประสบปัญหา รักษาพยาบาล ให้คำปรึกษาแบบทางการแก้ไขปัญหาเบื้องต้น ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> ติดต่อ รพ./หน่วยหรือศูนย์บริการ ผ่านเบอร์โทรศัพท์ แต่ละที่ หรือกรณีฉุกเฉินสายด่วน 1669 (24 ชั่วโมง)
ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวประจำจังหวัดปทุมธานี	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประสบปัญหามาขอรับบริการด้วยตัวเอง รับแจ้งเหตุจากผู้พบเห็นเหตุการณ์ ประสานส่งต่อจากหน่วยงานอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> หาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้คำปรึกษาแบบทางการแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือด้านสวัสดิการ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> โทรศัพท์ 1300
บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประสบปัญหามาขอรับบริการด้วยตัวเอง รับแจ้งเหตุจากผู้พบเห็นเหตุการณ์ ประสานส่งต่อจากหน่วยงานอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> หาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้คำปรึกษาแบบทางการแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือด้านสวัสดิการ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> โทรศัพท์ 1300
สถานีตำรวจนครบาลแต่ละท้องที่	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ประสบปัญหามาขอรับบริการด้วยตัวเอง รับแจ้งเหตุจากผู้พบเห็นเหตุการณ์ ประสานส่งต่อจากหน่วยงานอื่น 	<ul style="list-style-type: none"> ระจับเหตุ รับแจ้งความ จับกุมผู้กระทำความรุนแรง สอดส่วนดำเนินคดี 	<ul style="list-style-type: none"> ตรวจสอบเบอร์โทรศัพท์ของแต่ละ สน. ได้ตาม QR Code นี้ หรือโทรศัพท์ 191 (24 ชั่วโมง)

ทำเนียบหน่วยงานสหวิชาชีพป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง จังหวัดปทุมธานี

หน่วยงาน

ช่องทาง การให้บริการ

หน้าที่ในการแก้ปัญหา

เบอร์โทรศัพท์

สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือกางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดปทุมธานี

- ผู้ประสบปัญหามาขอรับบริการด้วยตัวเอง
- ประสานส่งต่อจากหน่วยงานอื่น

- ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย

- โทร 02-599-1884 (ในเวลาราชการ)
- สาขาธัญบุรี โทร 02-193-2351 - 3 (ในเวลาราชการ)

สำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

- ผู้ประสบปัญหามาขอรับบริการด้วยตัวเอง
- ประสานส่งต่อจากหน่วยงานอื่น

- ดำเนินเรื่องขอค่าสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพแก่ผู้ถูกกระทำการรุนแรงยื้นต่อศาลฯ
- พิจารณาสาบวนคดีและสั่งฟ้องคดี

- โทร 02-577-6671 - 72 (ในเวลาราชการ)

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี

- ประสานส่งต่อจากหน่วยงานอื่น

- พิจารณาและออกค่าสั่งคุ้มครองสวัสดิภาพแก่ผู้ถูกกระทำการรีบด่วน
- โกล่เกลี้ยประนีประนอม
- ไต่สวนและตัดสินคดี

- โทร 02-577-6152 - 7 (ในเวลาราชการ)

สำนักงานยุติธรรมจังหวัดปทุมธานี

- ผู้ประสบปัญหามาขอรับบริการด้วยตัวเอง
- ประสานส่งต่อจากหน่วยงานอื่น

- ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือกางกฎหมาย
- พิจารณาและจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่ากudos และค่าใช้จ่ายแก่เจ้าเลยใบคดีอาญา

- โทร 02-581-3990 (ในเวลาราชการ)

เลขที่ 7 ถ.ปทุมธานี-ลาดหลุมแก้ว ต.บางปะอุก อ.เมือง จ.ปทุมธานี 12000
โทร - 02-598-8888

โรงพยาบาลปทุมธานี

จัดพิมพ์โดย

โรงพยาบาลปทุมธานี
แผนงานสุขภาวะผู้หญิงและความเป็นธรรมทางเพศ
สมาคมเพศวิถีศึกษา

ร่วมสนับสนุนโดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

แผนงานสุขภาวะผู้หญิง
และความเป็นธรรมทางเพศ

สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ